

Znaczenie gospodarcze sektora kultury w Polsce w latach 2008-2015

Jan Baran, Piotr Lewandowski

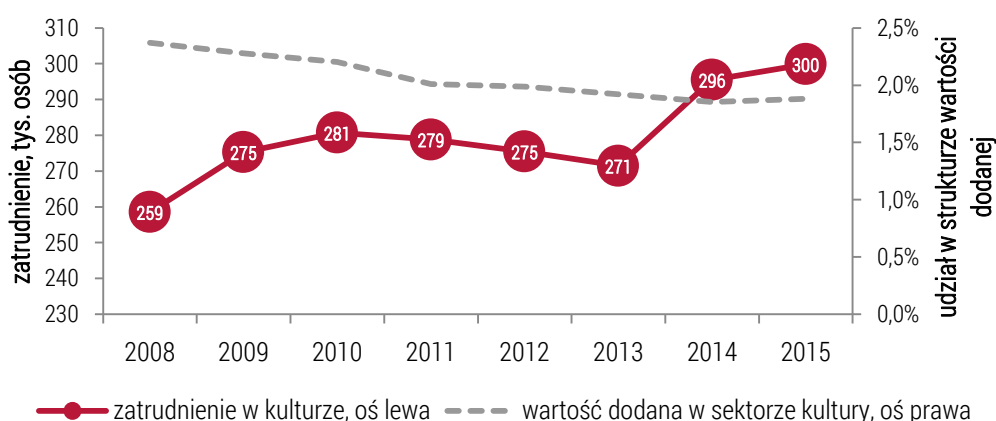
Sektor kultury odgrywa ważną rolę w wymiarze społecznym. Jednakże dostępnych jest niewiele szacunków jego znaczenia gospodarczego. Wypełniamy tę lukę w raporcie „Znaczenie gospodarcze sektora kultury w Polsce w latach 2008-2015”, przedstawiając w nim szacunek znaczenia gospodarczego sektora kultury w oparciu o dwa najczęściej stosowane mierniki: zatrudnienie oraz wartość dodaną¹ wytwarzaną przez sektor.

W 2015 roku zatrudnienie w sektorze kultury wyniosło 300 tys. osób. Stanowiło to 1,9% wszystkich pracujących w polskiej gospodarce. Wartość dodana wytwarzana przez sektor kultury wyniosła zaś 30 mld zł, co odpowiadało 1,9% wartości dodanej w całej gospodarce oraz 1,7% produktu krajowego brutto.

Sektor kultury zyskuje na znaczeniu pod względem wielkości zatrudnienia. Jednakże traci na znaczeniu pod względem wkładu wartości dodanej. Zatrudnienie w sektorze kultury wykazywało trend wzrostowy w okresie 2008-2015. W 2008 roku wyniosło 259 tys. osób, co w zestawieniu z 300 tys. osób pracujących w 2015 roku oznacza wzrost o 41 tys. osób. Ponieważ ekspansja zatrudnienia była szybsza niż tempo wzrostu zatrudnienia w całej gospodarce, sektor kultury powiększył swój udział w strukturze zatrudnienia o 0,2 p.p.

Wartość dodana prawie nie zmieniła się w analizowanym okresie. W 2008 roku wyniosła niecałe 31 mld zł, zaś w 2015 roku osiągnęła 30 mld zł (wartości w cenach z 2015 roku). Jednak w tym samym czasie cała gospodarka rosła zdecydowanie szybciej. Skutkowało to szybkim zmniejszaniem się udziału kultury w wartości dodanej dla całej gospodarki – z 2,4% w 2008 roku do 1,9% w 2015 roku.

Wykres 1. Zmiana znaczenia gospodarczego kultury w latach 2008-2015



Źródło: Baran, J. i Lewandowski, P. (2017).

¹ Wartość dodana jest to wartość dóbr i usług wytworzonych przez sektor pomniejszona o wartość dóbr i usług pośrednich wykorzystanych w procesie wytwórczym. W sektorze publicznym wartość dodaną liczy się powszechnie jako sumę wynagrodzeń pracowników.

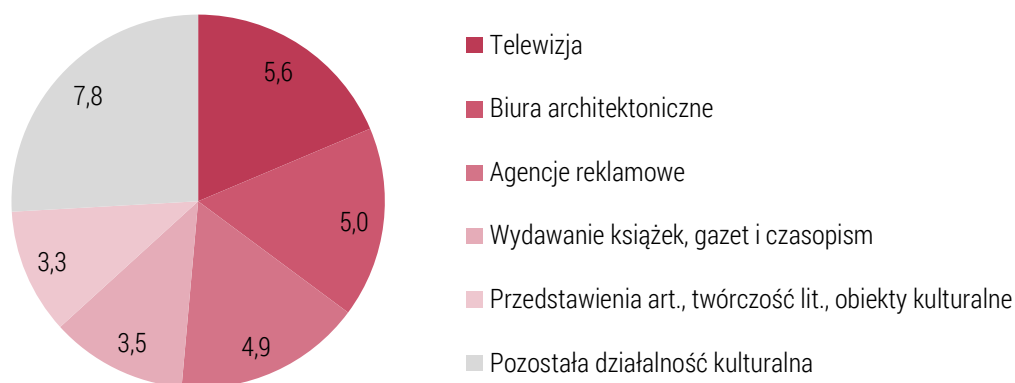
Kultura jest jednym z mniejszych sektorów gospodarki. Największy sektor – przetwórstwo przemysłowe, skupia około 10-krotnie więcej osób pracujących oraz wartości dodanej niż kultura. Niemniej znaczenie sektora kultury nie jest znikome. Znaczeniem ekonomicznym sektor kultury jest zbliżony do górnictwa.

Sektor kultury jest wyjątkowo zróżnicowany. Zgodnie z definicją opracowaną przez grupę roboczą Sieci ds. Kultury Europejskiego Systemu Statystycznego (ESSnet-Culture) obejmuje on: działalność artystyczną, funkcjonowanie instytucji kultury, wydawanie książek i gazet, tworzenie filmów i programów TV, wydawanie gier komputerowych, nagrywanie muzyki, nadawanie programów (telewizja i radio), projektowanie architektoniczne, reklamę, działalność agencji informacyjnych, fotografię, sprzedaż książek i czasopism, tłumaczenia, projektowanie specjalistyczne oraz edukację artystyczną.

W kulturze najwięcej osób pracuje w branży *przedstawienia artystyczne, twórczość literacka oraz działalność obiektów kulturalnych*. Branża ta skupiała 75 tys. osób w 2015 roku, co stanowiło 1/4 całego zatrudnienia w kulturze. Na drugim miejscu znajduje się działalność architektoniczna, w której pracuje 37 tys. osób, czyli co ósma osoba w sektorze kultury, a na trzecim miejscu, z zatrudnieniem wynoszącym 30 tys. osób, znajdują się agencje reklamowe. Pracuje w nich co dziesiąta osoba w sektorze kultury.

Największe znaczenie pod względem generowanej wartości dodanej ma telewizja. Wartość dodana tej branży została oszacowana na 5,6 mld zł w 2015 roku, co oznacza, że prawie co piąta złotówka wartości dodanej całego sektora kultury pochodzi właśnie z tej branży. Na drugim i trzecim miejscu pod względem wytwarzanej wartości dodanej znalazły się działalność związana z projektowaniem architektonicznym oraz agencje reklamowe. Projektowanie architektoniczne odpowiadało za wartość dodaną w wysokości 5,0 mld zł, zaś agencje reklamowe za 4,9 mld zł.

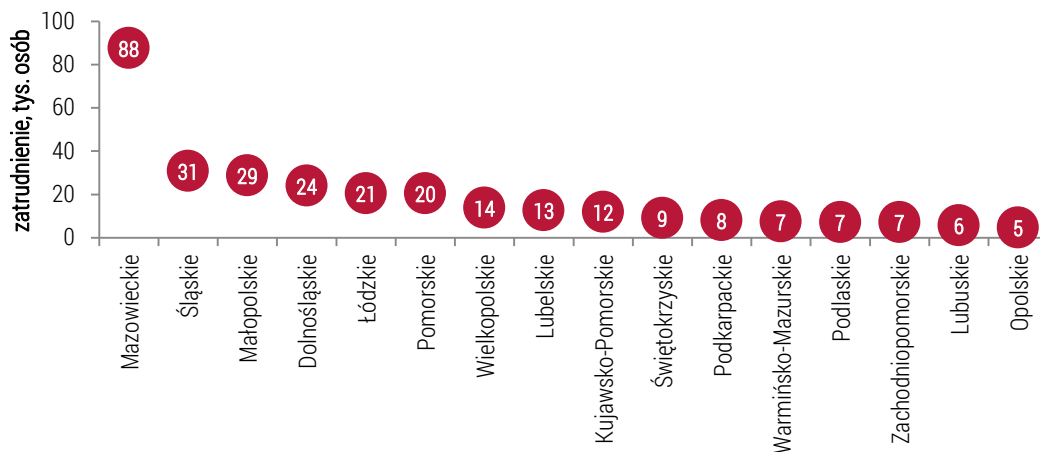
Wykres 2. Struktura wartości dodanej w sektorze kultury, mld zł, 2015



Źródło: Baran, J. i Lewandowski, P. (2017).

Działalność kulturalna silnie skupia się w województwie mazowieckim. Pracuje w nim 29% osób zatrudnionych w kulturze. Odsetek ten jest wyższy niż wynikałoby to z udziału ludności województwa w całej populacji. Jednocześnie mazowieckie jest regionem, w którym udział sektora kultury w zatrudnieniu ogółem jest wyraźnie większy niż w pozostałych województwach – wynosi: 3,2 %. W województwie mazowieckim silnie skupiona jest również wartość dodana, wytwarzane jest w nim 37% wartości dodanej w sektorze kultury.

Wykres 3. Zatrudnienie w kulturze wg województw w 2015 roku



Źródło: Baran, J. i Lewandowski, P. (2017).

Zachęcamy do zapoznania się z pełnymi wynikami w raporcie:

Baran, J. i Lewandowski, P. (2017). *Znaczenie gospodarcze sektora kultury w Polsce w latach 2008-2015*. Warszawa.

http://ibs.org.pl/app/uploads/2017/11/IBS_Report_01_2017_pl.pdf

*Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.